

Nr 480.

Av herr Svensson i Göteborg m. fl., i anledning av Kungl. Maj:ts proposition, nr 100, med förslag till vissa ändringar i uppbördsförfarandet m. m.

I proposition nr 100 har Kungl. Maj:t framlagt förslag till vissa ändringar i uppbördsförfarandet m. m. Därvid har bl. a. föreslagits dels vissa bestämmelser rörande avdrag å lön m. m. för arbetstagare å svenskt handelsfartyg med en bruttodräktighet av minst 500 registerton, dels ock föreskrifter om en särskild statlig inkomstskatt för sjömän, som icke är underkastade skattskyldighet här i riket enligt förordningen om statlig inkomstskatt för sin inkomst ombord å fartyg som nyss nämnts.

Frågan om sjömännens beskattning har på grund av framställningar från såväl sjöfartsorganisationerna som de ombordanställdas organisationer under de senaste åren varit föremål för statsmakternas uppmärksamhet. Motionsledes har denna fråga även underställts riksdagens prövning. Såsom skäl för en speciallagstiftning på detta område har framhållits, att gällande regler i fråga om arbetstagares beskattning bygger på principen att fråga är om löntagare med anställning vid företag belägna i land, medan beträffande sjömansyrket förhållandena är helt annorlunda. Under sin tjänst ombord på fartyg, särskilt i utrikes fart, är det förordat med stora svårigheter för sjömännen att fullgöra sin deklarationsplikt samt att tillvarata sina ekonomiska intressen i hemlandet. I stor utsträckning har sjöfolket på grund härav åsamkats stora rättsförluster. Under sin bortovaro från hemlandet har sjömännen helt naturligt ej samma nytta av de många samhälleliga förmåner, som andra skattskyldiga kan tillgodogöra sig. För att komma till rätta med dessa för sjömännens vidkommande uppenbart orättvisa förhållanden har ansetts nödvändigt att införa en definitiv källskatt för sjöfolket samt att i samband härmed genomföra bestämmelser om enhetliga Ortsavdrag samt om uttagande av kommunalskatt efter samma uttagsprocent för alla sjömän.

I syfte att åstadkomma en reform av nu antydd natur uppdrogs år 1948 av dåvarande statsrådet och chefen för finansdepartementet åt en särskild kommitté, sjömanskatteutredningen, att utreda frågan om ändring av gällande bestämmelser angående beskattning och uppbörd av skatt för sjömän. I direktiven för kommitténs arbete framhölls, att tre huvudpunkter borde vara vägledande för utredningen, nämligen att undersöka, huru-

vida sjöfolkets beskattning kunde göras definitiv vid källan, om sjömännens erläggande av kommunalskatt kunde göras enhetlig samt om sjömän kunde befrias från skyldighet att avgiva självdeklaration för sin inkomst ombord å fartyg. Dessa direktiv överensstämde i stort sett med de synpunkter, som framförts från sjöfartsnäringens och de ombordanställdas sida.

Sjömansskatteutredningens år 1949 framlagda betänkande utmynnade i förslag, vilka i huvudsak tillgodosåg de berättigade krav, som framställdes av de ombordanställda. Förslaget tillstyrktes av deras och sjöfartsnäringens organisationer, medan däremot förslaget avstyrktes främst av kommunerna.

Med anledning av den kritik, som riktats mot sjömansskatteutredningens förslag, uppdrog nuvarande statsrådet och chefen för finansdepartementet åt en särskild sakkunnig att närmare undersöka, vilka åtgärder på området för sjömännens beskattning som kunde göras inom i huvudsak ramen för nuvarande skatte- och uppbördssystem.

Till grund för de i propositionen framlagda förslagen rörande sjöfolkets beskattning ligger en av nyssnämnda sakkunnig utarbetad promemoria i ämnet. I nämnda förslag har hänsyn ej tagits till de uttalade önskemålen om införande av en definitiv källskatt för sjöfolket samt om en enhetlig beräkning av ortsavdrag och kommunalskatt för denna yrkesgrupp. I stället föreslås en lösning av frågan inom ramen för gällande bestämmelser beträffande taxerings- och uppbördsförfarandet.

Vi kan icke dela departementschefens erinringar mot en definitiv sjömansskatt enligt sjömansskatteutredningens förslag. Såsom departementschefen själv anfört, är här fråga om en mindre grupp av skattskyldiga. Den administrativa apparat, som fordras för en sjömansskatt, kan därför ej bliva så stor och kostsam att detta motiverar ett avstyrkande av reformen. Länsstyrelsen i Göteborgs och Bohus län, som föreslagits skola handhåva ärendena med sjömansskatten, har för sin del tillstyrkt denna anordning. Att sjömännen vid en definitiv källskatt i vissa fall skulle erhålla något gynnsammare ställning i beskattningsavseende än andra skattskyldiga utgör ej ett bärande skäl mot en dylik reform, enär sjömansyrket utövas under så väsentligt annorlunda förhållanden än i fråga om andra yrken samt sjömännen såsom förut nämnts under sin bortovaro från hemlandet icke kan tillgodogöra sig samhällets olika förmåner till medborgarna i allmänhet. Att kommunerna i vissa fall till följd av lägre kommunalskatt för sjömännen skulle åsamkas förluster torde få vägas mot sjömännens mindre nytta av de kommunala anordningarna. Den av sjömansskatteutredningen verkställda undersökningen i nyssberörda hänseende visar endast, att en minskning av antalet skattekrönor skulle drab-

ba ett mycket begränsat antal kommuner och medföra ökad utdebitering i endast några fall. Till detta må fogas att, då undersökningen avser förhållandena före kommunsammanslagningen den 1 januari 1952, läget nu kan vara helt annorlunda. Anmärkas må även, att de eventuella menliga ekonomiska verkningarna för kommunerna av den omförmälda reformen i hög grad kan reduceras genom en lämplig avvägning av en enhetlig kommunalskatt.

Vid bedömandet av frågan om sjömännens beskattning anser vi det vara nödvändigt framhålla det ur rättvisesynpunkt oriktiga förhållandet, att anställda ombord och boende i samma fartyg skall debiteras olika stor skatt därför att de råkar ha olika mantalsskrivningsort. Detta förhållande verkar i hög grad irriterande och stötande för sjömännens rättskänsla. Ur landets synpunkt är det ej heller gagneligt, att svenska sjömän på grund av orättvisorna i det nuvarande beskattningssystemet — ett förhållande som kommer att kvarstå om det nu föreliggande förslaget genomföres — lämnar sin tjänst å svenska fartyg och i stället tar anställning ombord å utländska fartyg.

En faktor, som i detta sammanhang ej tillräckligt beaktats, är, att i Norge alltsedan 1947 tillämpas en definitiv källskatt för sjömännen. Några betänkligheter mot en sådan skatt därstädes synes ej hava framförts, ehuru antalet skattskyldiga av denna yrkesgrupp i Norge är väsentligt större än i vårt land.

Även ett flertal andra skäl än de här ovan anförda talar för införandet av en definitiv källskatt för sjöfolket.

Enligt vår mening kan en rationell och tillfredsställande lösning av sjöfolkets beskattning ej åstadkommas med mindre än att en definitiv källskatt för sjöfolket införes. Även om vissa invändningar kan riktas mot sjömansskatteutredningens förslag, har detta dock i sina huvuddrag så stora fördelar vid jämförelse med nu gällande och de i propositionen framlagda förslagen, att utredningens förslag lämpligen bör göras till föremål för en förnyad överarbetning. Vid en sådan översyn av förslaget bör målsättningen vara en definitiv sjömansskatt med enhetliga ortsavdrag och en lämpligt avvägd, likaledes enhetlig kommunalskatt för alla sjömän. Vi anser en sådan utredning vara fullt befogad. Departementschefen synes själv vara av den meningen, att det nu föreliggande förslaget icke behöver erhålla definitiv karaktär. I propositionen har departementschefen nämligen uttalat, att han för sin del *nu* icke anser sig kunna förordna genomförandet av sjömansskatteutredningens förslag men att han därmed icke vill ha sagt, "att ifrågavarande eller något därmed likartat förslag ej framdeles kan ånyo övervägas".

Med hänsyn till angelägenheten av att frågan om en rationell lösning

av sjömännens beskattning snarast åvägbringas får vi under åberopande av det ovan anförda hemställa,

att riksdagen med anledning av Kungl. Maj:ts proposition nr 100 måtte i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla om en förnyad överarbetning och översyn av sjömansskatteutredningens förslag till sjömansskatt samt att, sedan denna utredning verkstälts, förslag till definitiv sjömansskatt snarast möjligt förelägges riksdagen.

Stockholm den 31 mars 1953.

Jerker Svensson
i Göteborg.

Carl Lindberg.

Erik Hagberg,
Malmö.

Sven Gustafson
i Göteborg.

Olof Andreasson.

Märta Öberg.

Olof Nilsson,
Göteborg.
